

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

39. An ignorans casum reservatum sine censura absolvi possit à
quocumque Confessario, etiam si non habeat potestatem absolvendi à
reservatis? Et an excommunicatus excommunicatione reservata, sed non

...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

RESOL. XXXVIII.

An qui ignorat referuationem alicuius casus, incurrat in illam?

Et quid ex praxi omnium Religionum, in quibus ignorantia referuationis non tribuit facultatem absoluedi penitentem, qui referuationem ignorauit? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 42.

§.1. Casus frequenter in praxi potest accidere: & ad illum respondet nouissime Pater Lugo de Sacram. Pœnit. disp. 20. sect. 2. num. 11. ubi sic ait: Secundò dubitari potest de ignorantibus reueruationem pœnalem, an illam incurrant: de quo late Thomas Sanchez lib. 9. de matrim. disp. 32. à numero 15. ubi refert plures doctores ad incurrendam pœnam Ecclesiasticam non requirit scientiam prohibitionis iuris positiu. Alij dicunt eam scientiam requiri, quam sententiam ipse sequitur, & num. 18. dicit in terminis referuationem, quæ imponitur in pœnam delicti, quod prohibetur aliqua Bulla Pontificia non incurri ab ignorantibus illam Ecclesiæ prohibitionem. Denique alij dicunt requiri non solum scientiam prohibitionis, sed etiam talis pœnæ impostæ: quare ignorans inuincibiliter referuationem peccati impositam non illam incurret; quam sententiam ipse Sanchez existimat probabilem, licet contrariam teneat ut probabiliorum. Ceterum quia questio hæc generalis est ad omnes pœnas Ecclesiasticas, si sufficiat indicasse sententias probabiles; quæ in hoc pœcto sunt; ut vnusquisque in facti occurrentia possit eam doctrinam probabilem ad praxim applicare. Hæc Lugo, in quibus videtur aperte sentire ignorantem referuationem alicuius casus secundum opinionem probabilem non incurtere in dictam referuationem.

2. Sed dices auctoritatem Patris Lugo, ut patet, & omnia supradicta procedere in referuatione, quæ imponitur in pœnam, non de ea quæ non statuitur ut pœna, sed ut medicina; & idem lubit Lugo certum esse talem referuationem efficere etiam ignorantem: ut patet ex praxi omnium Religionum, in quibus ignorantia referuationis non tribuit facultatem absoluedi penitentem, qui referuationem ignorauit. Et ita etiam docet in terminis Sanchez ubi supra, lib. 9. disp. 32. n. 18. ut visum est.

3. Verum possit aliquis dicere, quòd referuatio casuum semper refertur ad bonam Ecclesiæ gubernationem, ut grauiora delicta Superioribus referuentur, & tamen hoc non obitante asserunt aliqui Doctores talem referuationem esse pœnalem & odiosam ad instar statuti. Ita Coriolanus de casib. referu. part. 1. sect. 1. art. 5. n. 4. Bonacina de Sacram. disp. 5. quest. 7. punct. 5. §. 4. n. 1. Chapeauilla de casib. referu. cap. 6. q. 1. Naldus in summa verb. casus referuatus, num. 3. Reginaldus tom. 1. lib. 2. cap. 11. n. 137. Bresser de conscient. lib. 4. cap. 8. n. 198. Homobonus de casib. referu. part. 1. c. 2. Ergo simpliciter dicendum est referuationem casuum inducere rationem pœnæ, & per consequens qui ignorat dictam referuationem non incurtere in illam.

4. His tamen non obstantibus, quia affirmatiua sententia est communis, non audeo ab illa recedere: & ideo sententiam Sanchez, & Patris Lugo teneo nouissime Hurtados de Mendoza in 2. 2. V. Thome, vol. 1. disp. 48. sect. 1. §. 8. ubi sic ait: Obserua Auctores nonnullos opinari non referuari peccatum illius, qui referuationem ignorat. At improbabilis est ea opinio, quando referuatio non est in odium delinquentis; sed ob prudentem administrationem

Tom. I.

Ecclesiæ. Cum ergo referuatio non tam sit in hæreticum pœna; quam limitatio iurisdictionis Prælatorum inferiorum per se utilis & moraliter necessaria ad prudens Ecclesiæ moderamen, non potest ob solam ignorantiam referuationis hæreticus excusari à referuatione. Ita ille. Igitur cum per referuationem tollatur iurisdictionis absoluedi; ignorantia non potest officere, ut absolutio sit valida; sicut si bona fide quis simplici Sacerdoti confiteretur.

RESOL. XXXIX.

An ignorans casum referuatum sine censura absolui possit à quocumque Confessorio, etiam si non habeat potestatem absoluedi a referuatis?

Et an excommunicatus excommunicatione referuata, sed non denunciatus, absoluit à Confessorio inferiori ratione periculi, vel articuli mortis, si à periculo & articulo mortis exeat, teneatur se presentare Superiori, si non habeat, cui satisfaciat.

Et in §. Nota etiam; huius Resolutionis alij septem casus curiosissime adducuntur, sed iam omnes in corpore, vel in calce huius tractatus sunt apposti. Ex part. 10. tract. 1. 4. Misc. 4. Ref. 65. alijs 63.

§.1. Vriosa questio, & passim practicabilis, & quæ nimis plausibilis erit Confessorijs; quam nouissime doctè, & late more suo pertractat Pater Ioseph de Ianuario, de casibus referuatis. resolut. 1. per totam: & affirmatiue respondet: Et ratio est, quia referuatio casuum per modum Statuti, seu in Synodo est pœnalis: sed ignorantes non tenentur ad statutum pœnale; ergo subditi ignorantes referuationem, non incurunt in illam. Si ergo non incurunt: ergo possunt absolui à quocumque inferiori Confessorio, cum habeat hic potestatem ex delegatione in hunc Pœnitentem. Confirmatur à Grassio lib. 2. de casibus referu. cap. 40. num. 29. quia hic actus proxi dicit qualitatem referuationis est inuoluntarius, cum sit secundum hanc qualitatem ignoranter factus, ergo secundum quod dicit illam referuationem, nullum est peccatum, & consequenter nec casus referuatus. Dices, quod etsi referuatio sit facta in Synodo, est facta Confessorijs, non pœnitentibus. Respondeo, quod est facta Pœnitentibus, dum res indifferentes in ordine ad Pœnitentes sunt peccaminosæ; sic locutio cum Monialibus est indifferens, & sit peccaminosa, quia est referuata in Synodo, &c. & sic de cæteris, &c. Referuatio enim, vel est de re prohibita, quia mala & est in pœnam delicti, & consequenter, in ordine ad transgressores; vel est de re mala, quia prohibita, & tunc res indifferens fit peccaminosa, in ordine ad Pœnitentes. Igitur referuatio tota, quanta est, est in ordine ad Pœnitentes per se primò, & directè, licet respiciat Confessorios per accidens, seu per aliud, nempe per Pœnitentes. Et si velis dicere quod referuatio, æqualiter respicit Confessorios, ac Pœnitentes. Respondeo, quod sufficit mihi, si sit statutum in ordine ad Pœnitentes, quod statutum non obligat ignorantes, ut dixi, & si non obligat Pœnitentes, consequenter Confessorij possunt absolue hos, non transgressores huius statuti.

2. Nec obstat dicere, quod hæc doctrina vera est quando referuatio est in odium delicti; sed falsa, quando est ob bonam Ecclesiæ gubernationem. Quia contra est: nam referuatio per modum Statuti semper debet respicere commune bonum, aliter non obligaret, cum lex sit coordinatio rationis in ordine

Bb

Sup. hoc in Ref. præterita, & in alijs eius annos.

ad bonum commune. Vnde et si in odium delicti fiat, si fit per statutum, bonum commune respicere debet. Et quia statutum reservationis (siue sit de peccato malo quia prohibito, quod dicitur reservatum ob bonam Ecclesie gubernationem; siue de peccato prohibito quia malo, quod dicitur reservatum in poenam, secundum Castrum Palaum tom. 1. disp. 1. parit. 18. numero 8. vers. Secundo infero, &c.) semper habet annexam poenam, nempe obligationem se presentandi Superiori, quae poena est, secundum Suarez de Penit. disp. 30. sect. 3. num. 6. Idem statutum reservationis semper dicitur poenale, vt optime Fagundes 2. Eccles. Praecept. lib. 8. cap. 1. numero 8. Nec dicas Secundò, quod reservatio non est tam poena delinquentis, quam limitatio iurisdictionis absolventis. Quia contra est: nam reservatio per modum statuti est limitatio iurisdictionis, non absoluta, sed cum ordine ad Poenitentes, qui tenentur ad statuta Diocesana. Vnde ideo limitatur haec iurisdictionis, quia Poenitens fecit contra statutum: ergo quia quando ignoranter quis operatur, non facit contra statutum, ideo potest absolui. Nec dicas Tertio cum Naldo in summa verb. Casus reservatus, num. 7. in fine, quod reservatio potest fieri etiam de peccatis praeteritis, ergo ignorantia nihil prodest. Quia contra est: nam quando reservatio fit de peccatis praeteritis, non fit per modum statuti in ordine ad Poenitentes, sed per modum praecipi in ordine ad Confessarios sine vilo respectu ad Poenitentes, & ideo obligat Confessarios, & nullo modo Poenitentes: At quando fit per modum statuti de peccatis futuris, fit cum ordine ad Poenitentes, ad hoc scilicet, ne facilius in facinorosa, & atrociora crimina dilabantur, & consequenter obligat Confessarios in ordine ad Poenitentes. Hinc est, quòd cum Poenitentes non incidant in reservationem ratione ignorantiae, Confessarii inferiores possunt absolue à peccatis sine tali reservatione. Et ideo ignorantia prodest in reservatione de peccatis futuris, non verò de praesentibus. Alias rationes videbis penes eundem, de Ianuario: ad illum: & non pigebit. Sed ne deferat recognoscere Mazuchellum, quem ego alibi addaxi, de Casib. reservat. disp. 2. difficult. 5. & Merollam, tom. 1. disp. 1. cap. 2. difficult. 11. num. 642. contrariam sententiam tenentes; sed sententiam de Ianuario puro satis probabilem esse quam tucur etiam Grassus, de Casib. reservat. lib. 2. cap. 40. num. 29. & Nauarrus in Manual. cap. 27. num. 80.

3. Nota etiam hic obiter primò, habentem peccata dubia reservata: posse absolui à quocumque Confessario inferiori; quia reservatio non est in possessione casus dubij, dubitans verò, est in possessione non reservationis: vnde melior est conditio dubitantis, quam reservationis. Nota secundò, quod absolutus per inferiorem Confessarium à casu dubij reservato ab Episcopo cum censura, certioratus deinde de reservatione, non tenetur se presentare Superiori. Nota Tertio, quod Poenitens, qui in casum reservatum cum censura incidit, si bona fide accedit ad inferiorem Confessarium, qui scit se non habere potestatem absolvendi talem casum, si ab ipso absoluitur, non tenetur quando venit in malam fidem confessionem iterare, sed tantum casum censurarum Superiori manifestare. Nota quarto, quod potest licite. Confessarius inferior absolue Poenitentem, habentem casum reservatum, & non reservatum: & post absolutionem illum mittere ad Superiorem pro absolutione à reservato tantum. Nota quintò, quod Confessarius inferior, potest Poenitentem absolue à casibus reservatis in sua Diocesi, quando Poenitens eos commisit, vbi reserva-

ti non erant. Nota sextò, quod Confessarius inferior potest peregrinos absolue à casibus commissis in Diocesi, vbi referati sunt, si in Diocesi ipsius Confessarii non sint referati, etiamsi data opera ad talem Confessarium extra Diocesim accedant. Nota septimò, quod Poenitens qui dum confessus est cum potente à reservatione absolue, inculpabiliter est oblitus, vel rationabilem habuit causam reservata non confitendi, à quolibet Confessario inferiori potest absolui. Et haec omnia late probat Ianuarius vbi supra, resol. 2. usque ad resol. 11.

4. Et tandem dictus Ianuarius, resol. 2. quatit, an excommunicatus excommunicatione reservata sed non denunciatus, absolutus à Confessario inferiori ratione periculi, vel articuli mortis, si à periculo, vel articulo exeat, teneatur se presentare Superiori, si non habeat cui satisfaciat? Et negativè respondet cum Millardo à me alibi citato, Caestino, & Texeda tom. 2. 3. tract. 3. §. 4. controu. 10. dub. 2. quest. 2. num. 136. Probatur haec opinio ex Tridentino, sess. 14. cap. 7. vbi haec habet: In eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reservatio in articulo mortis. Atque ideo omnes Sacerdotes, quoslibet Poenitentes à quibusvis peccatis, & censuris absolue possunt, &c. Si ergo absolutus à casibus reservatis non tenetur adire Superiorem secundum communissimam sententiam: ergo neque absolutus à censura reservata; sicut enim cessat reservatio à casu, ita à censura per haec verba Concilij: Nec dicas, quod de excommunicatione habemus. Textum expressum in cap. Eos qui de sentent. Excommunication. in 6. de reservatione, nullum habemus locum, hoc praecipiente. Quia contra est; nam Textus ille meo iudicio loquitur cum excommunicatis deductis in foro fori, non verò de non denunciatis. Textus verba haec sunt: Eos, qui à sententia Canonis, vel hominis (cum ad illum, à quo alias de iure fuerant absolvendi, nequeunt propter imminens mortis articulum, aut aliud impedimentum legitimum, pro absolutionis beneficio habere recursum) ab alio absoluntur, &c. si cessante postea periculo, vel impedimento huiusmodi, se illi, à quo his cessantibus absolui debebant, quam cito commode poterunt, contempserint presentare, mandatum ipsius super illis, pro quibus excommunicati fuerint, humiliter recepturi, & satisfacturi pro vi infirma suadebit. Decernimus (ne sic censura illudantur Ecclesiastica) in eandem sententiam rescindere, ipso iure, &c. Vbi nota illa verba: Se illi, à quo his cessantibus absolui debebant. Non dixit, sine his neque ante haec his cessantibus, ergo loquitur cum illis tantum, qui absoluti in mortis articulo, debent absolui à Superiori excommunicatore: sed hi sunt tantum deducti, seu denunciati excommunicati. Hi enim absoluti, ratione periculi in foro conscientiae debent à Superiori absolui transacto periculo, in foro fori: vt patet: ergo cum his tantum loquitur, & non cum excommunicatis, & non deductis. Nisi velis dicere cum Millardo in Summa Parochorum de Penit. cap. 97. num. 10 hoc omnis se presentandi coram Superiori, non amplius habere locum post Concilium Tridentinum, & sic cessare ex vi verborum Concilij cum nulla sit reservatio.

5. Nec obstat cap. Ea noscitur, & cap. Quamuis, & c. Quod de his, de sentent. Excommunicat. & Extravag. Inter cuncta de Privileg. Quia ibi Canones non vigent quoad absolutos in periculo mortis, et si vigeant quoad alios alia ratione absolutos; vt patet per dictum Concilium Tridentinum, dum dicit loc. cit. in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reservatio in articulo

Sup. hoc late infra in Ref. 44. & 45.

Alibi in Ref. 2. not. praeteritae in eius §. vlt.

*Sup. primo casu ex contentis in hoc §. infra in Ref. 42. & in aliis eius primae annot. & pro secundo casu in Ref. seq. lege §. Ad secunda, & seqq. Pro tertio casu supra in tr. 4. Ref. 38. §. Et omnia. & si placet lege alias Ref. eius primae annot. & pro quarto casu supra in Ref. 27. &c.

Pro hoc quinto casu infra in Ref. 50. §. Vnde a

articulo mortis, &c. & Concilium mouetur, vt in postilla eiusdem Concilij, ex c. Felices, de Pœnis in 6. & ex cap. Pastoralis, §. Præterea, de Officio Iud. ordin. & ex Clem. cupientes. §. Sanè de Pœnis. In quibus textibus nulla fit mentio de tali obligatione: Cùm ergo Concilium dicat, quod in articulo mortis nulla fit referuatio, fundatur in his textibus, in quibus non est talis obligatio se præsentandi; dicendum erit, quod illi Canones, quoad hanc partem iam cessarunt. Vel dic, & melius: quod dum Concilium Tridentinum refert ius antiquum, de obligatione Pœnitentis se præsentandi, signum est, quod correctio ius antiquum, quoad hanc partem. Cæteras rationes videbis penes dictum Ianuarium. Sed, vt verum fatear, Doctores committer contra Ianuarium sentiunt; vt ego alibi probaui: non puto tamen eius sententiam improbabilem esse, licet ego contrariè adhaream.

RESOL. XL.

An pœnitens bona fide confitens casum referuatum, nesciens esse talem, absoluitur validè? Et quid, si dubitet; an sit referuatum, & post absolutionem nouit esse talem; v. g. si propter dubium Sacerdos inferior absoluit ab hæresi, vel alio peccato referuato, & postea pœnitens, re melius examinata, deponat dubium, & recordetur certò peccati commissi, quod erat referuatum, an censetur legitime absoluitus, vel an debeat recurrere ad Superiorem pro absolutione? Et proponitur similis casus de illo, qui dubius de voto castitatis emissio petiit dispensationem ab Episcopo, qui ratione dubij dispensauit, eo quod votum castitatis dubium non est referuatum? Ex part. 6. tract. 6. & Miscell. 1. Resol. 40.

tata deponat dubium, & recordetur certò peccati commissi, quod erat referuatum, an censetur iam legitime absoluitus; an verò debeat recurrere ad Superiorem pro absolutione? Videtur dicendum ablatam iam esse referuationem, si iuxta id quod diximus, probabile esset quòd qui confessus est peccatum dubium, licet postea recordetur fuisse certum, non teneatur illud iterum vt certum confiteri; quia iam fuit ab illo directè absoluitus sub conditione si fuerat commissum: similiter enim in casu præfenti remanet directè absoluitus: quia ille qui in dubio absoluit ab hæresi peccato, ad hoc maximè absoluit, vt si verè fuit peccatum, remittatur: ergo si postea constet fuisse verè peccatum, constat etiam fuisse absoluitum directè, ergo non remanet obligatio illud iterum Superiori confitendi. Aliunde tamen ob stare posset, quòd licet id in peccatis non habentibus censuram posset dici, non videtur tamen habere locum in iis, quæ referuantur ratione censura referuata; qualis est hæresis: nam si reuera commissum fuit tale peccatum, quamuis pœnitens sit postea dubius, incurrit tamen re ipsa excommunicationem referuatam: non est enim alia excommunicatio pro tali peccato; vel si sit alia, loqui possumus de peccato non habente nisi vnicam excommunicationem referuatam, ab hac autem referuata excommunicatione non potuit absoluer inferior: ergo semper remanet obligatio recurrendi ad Superiorem pro absolutione huiusmodi excommunicationis referuata, quando constat postea certò fuisse incursum. Adhuc tamen existimo absolutè satis probabile non esse recurrendum ad Superiorem postea pro absolutione peccati, aut excommunicationis. Ad quod est optima doctrina Sanchez in summa, tom. 1. lib. 4. capit. 44. num. 10. vbi proponit casum similem de illo, qui dubius de voto castitatis emissio, petiit dispensationem ab Episcopo, vel ab alio potente dispensare in votis non referuatis, qui ratione dubij dispensauit, eò quòd votum castitatis dubium non sit referuatum; etiam eo casu, quo propter præsumptionem obliget votum: postea verò comperta veritate & certitudine voti, quarit Sanchez an debeat recurrere ad Papam pro eius dispensatione, & respondet negatiuè; quia recta Ecclesiæ gubernatio hoc exigit: & quia cum ratione dubij tunc votum non esset referuatum, potuit tunc in illo inferior dispensare, qui legitime vsus est potestate quam habebat dispensandi in votis dubijs. Quod quidem mihi verissimum videtur, quia alioquin dispensatio fuisset vana: non enim dispensatur sub conditione, si non fuit votum, sed potius sub conditione, si fuit verè votum: nam si non fuit votum, non est dispensabile: ergo si Episcopus potest tunc dispensare, potest tollere obligationem calu quo fuerit.

4. Ex hoc exemplo arguere possumus ad casum nostrum, quia sicut votum in dubio non est referuatum, sic nec peccatum, vel excommunicatio illa, quia in dubio non censetur peccatum referuatum: ergo sicut in dubio voti Episcopus v. g. dispensat, & dispensatio manet valida, licet postea constet de voti certitudine; sic absolvens ab hæresi dubia validè absoluit, & absolutio valebit, licet postea constet de certitudine censura incurta: non enim fuit data sub conditione de futuro, scilicet si postea non constaret de veritate, quia non est in vsu Ecclesiæ talis modus absoluedi ab excommunicatione. ergo si in dubio tollitur referuatio, & datur potestas absoluedi à censura, absolutio valida est: quicquid postea consequatur: si autem semel valida fuit, non potest postea excommunicatio redire sine noua culpa, non enim data fuit absolutio ad reincidentiam, nec dari potuit, nisi in casibus expressis in iure, qualis non est

Sup. hoc in Ref. seq. & in Ref. præterita in §. Nota, cursum in vers. Nota secundo, & eodem Logo hic citato in tom. 5. tract. 8. Resol. 3. §. Sed ponamus, & quāuis non pro referuatis, lege tamen supra in tract. 3. laram doctrinam Ref. 137. & aliarum eius primæ not.

Sup. hoc in o. 4. tr. 1. ex doctrina Resol. 78. & aliarum eius prima, & secunda a no. & si placeat lege etiam Ref. tertiaz anno.

bu hoc fe... 4. 1. C... 7. num. 38. Si pœnitens bona fide confitetur nesciens suum casum esse referuatum, vel Sacerdotem non posse ab eo absolueri, absolutio videtur valida, Ecclesia tacitè hic & nunc dante iurisdictionem in bonum animarum. Primò, quia alioquin innumeri merito remaneret anxij de suis confessionibus. Secundo ita sciant casus referuatos, nec sit pœnitentium eos scire, vel Sacerdotum potestatem, vnde siue Sacerdos absoluedo peccet, siue non, pœnitens bona fide procedens videtur validè absoluit, remanente onere se sistendi Superiori.

